

Силабус навчальної дисципліни
НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ
Основи містобудівного проектування та регіональне
планування

підготовки

магістр

(назва освітнього ступеня)

спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»

(назва спеціальності)

освітньо-професійної програми ОНП «Архітектура та містобудування»

(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	нормативна
Мова навчання	українська
Інститут	ННІОТ
Кафедра	архітектурного проектування та містобудування
Контакти кафедри	каб. 457, тел.:(056)756-34-88, 1ел.1.тел.: 4-88
Викладачі-розробники	Воробйов В.В., доцент, Бондаренко О.І., старший викладач
Контакти викладачів	bondarenko.olha@pdaba.edu.ua vorobiov.viktor@pgasa.dp.ua
Розклад занять	https://pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/APX/ROZKLADK.HT ML
Консультації	https://pgasa.dp.ua/department/arhprdz/

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Основи містобудівного проектування та регіональне планування» спрямована на отримання знань про основи містобудування, як про теоретичну базу – основу проектної діяльності архітектора. Розглядаються питання про напрямки наукових досліджень в галузі містобудування, концептуальні та експериментальні проекти об'єктів містобудування. Розглядаються фактори та причини, що впливають на появу, функціонування та на прогнозування розвитку на перспективу об'єктів містобудування різних типів; основи територіального планування та етапи планування; організацію проектного процесу для об'єктів містобудування різного типу і ієрархічного статусу: об'єкти містобудування, рівні планування, стадії проектування тощо.

	Години	Кредити	Семестр
			I
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90
Аудиторні заняття, у т.ч.:	16		16
лекції	16		16
лабораторні роботи			
практичні заняття			
Самостійна робота, у т.ч:	74		74
підготовка до аудиторних занять			
підготовка до контрольних заходів	10		10
виконання курсового проекту або роботи			
виконання індивідуальних завдань	40		40
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	24		24
підготовка до екзамену			
Форма підсумкового контролю			залік

Мета вивчення дисципліни – сформувати у студентів системні уявлення про містобудування, взагалі та поняття про регіональне планування, зокрема, як про найважливішу цивілізаційну складову, призначену для формування просторів життя соціуму, а також про моделі його використання в професійній діяльності.

Завдання вивчення дисципліни:

- отримання знань про основи містобудування, як про теоретичну базу – основу проектної діяльності архітектора;
- отримання знань про наукові дослідження в галузі містобудування, про концептуальні та експериментальні проекти об'єктів містобудування;
- отримання уявлень про фактори та причини, що впливають на появу, функціонування та на прогнозування розвитку на перспективу об'єктів містобудування різних типів;
- отримання уявлень про основи територіального планування та етапи планування;
- вивчення закономірностей зміни функціонально-планувальних та структурно-композиційних елементів генерального плану міста в просторі і в часі, набуття навичок прогнозу цих змін на найближче майбутнє;
- отримання знань про специфіку вирішуваних завдань в містобудівних об'єктах різного ієрархічного рівня, а також на різних стадіях проектування;
- отримання уявлень про організацію проектного процесу для об'єктів містобудування різного типу і ієрархічного статусу: об'єкти містобудування, рівні планування, стадії проектування.

Пререквізити дисципліни – основи урбаністики, нормативно-правові основи архітектурного проектування, архітектура громадських та промислових комплексів тощо.

Постреквізити дисципліни – знання та вміння студентів після освоєння дисципліни «Основи містобудівного проектування та регіональне планування» будуть використовуватися у різних сферах діяльності фахівця, а також під час виконання і захисту кваліфікаційного проекту магістра, у рамках необхідних проектно-структурних підрозділів.

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програми «Архітектура та містобудування» СВО ПДАБА - 191 мп -2022.

Загальні компетентності:

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань і видів економічної діяльності), та розвивати трансдисциплінарне розуміння.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК03. Здатність аналізувати, розробляти та впроваджувати архітектурно-містобудівні рішення з урахуванням соціально-демографічних, національно-етнічних, природно-кліматичних, інженерно-технічних чинників та санітарно-гігієнічних, безпекових, енергозберігаючих, екологічних, техніко-економічних вимог.

СК11. Здатність критично осмислювати проблеми архітектури та містобудування.

СК13. Здатність до застосування нормативно-правових матеріалів з проектування, будівництва й експлуатації об'єктів, в тому числі при проектуванні об'єктів цивільного захисту (захисних споруд); при здійсненні робіт з відновлення пошкоджених воєнними діями будівель і споруд.

Заплановані результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Архітектура та містобудування» СВО ПДАБА - 191 мп -2022.

РН03. Здійснювати передпроектний аналіз архітектурно-містобудівних об'єктів і територій, проводити разом з сертифікованими фахівцями обстеження та фіксацію руйнувань та пошкоджень внаслідок воєнних дій.

РН04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проектування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності.

РН12. Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо розробки архітектурно-містобудівних проектів та проведення досліджень, у тому числі нормативну базу з проектування споруд цивільного захисту та безпеки в умовах воєнних дій.

PH13. Обґрунтовувати безпекові, санітарно-гігієнічні, екологічні, інженерно-технічні і техніко-економічні рішення і показники у комплексному архітектурно-містобудівному проектуванні, обирати оптимальні проєктні рішення.

PH17. Діяти, використовуючи знання суспільства та соціального контексту в архітектурному середовищі; працювати з замовниками і користувачами, які є

PH18. Здійснювати проєктне забезпечення першочергових робіт з відновлення пошкоджених внаслідок воєнних дій об'єктів інфраструктури поселень а також забудови.

PH20. Діяти, використовуючи знання природних систем і їх взаємодії з містобудівними системами; життєвого циклу матеріалів, питань екологічної стійкості і впливу середовища; враховувати ризик виникнення природних катастроф.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усьог о	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Основи містобудівного проєктування та регіональне планування					
Тема 1. Загальні відомості, поняття та принципи сучасного містобудування.	8	2			6
Тема 2. Система розселення і регіональне планування.	10	2			8
Тема 3. Місто. Функціональне зонування та планувальна структура міста.	8	2			6
Тема 4. Селітебні території. .	10	2			8
Тема 5. Промислові території.	8	2			6
Тема 6. Зелені насадження та місця відпочинку.	10	2			8
Тема 7. Система установ обслуговування та громадських центрів.	18	2			16
Тема 8. Транспортно-планувальна організація міста.	18	2			16
Разом за змістовим модулем 1	90	16			74
Усього годин	90	16			74

2. САМОСТІЙНА РОБОТА

ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ:

Назва теми	Посилання
1. Композиційно-просторові задачі формування житлової забудови.	п.п.5.4; п.п.5,5; п.п.6.6;

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ.

Презентація за темами індивідуальних завдань.

1. Схеми форм розселення.
2. Генеральна схема планування території України.
3. Схеми планування території областей і адміністративних районів.
4. Схеми планування територій громад.
5. Схеми генеральних планів міст різної величини і господарського профілю.
6. Схема генерального плану м. Дніпро.
7. Детальний план території міста.
8. Плани об'єднаних територіальних громад (ОТГ).
9. Концепції планувальної структури міст та міських агломерацій.
10. Типи планувальних систем міста.
11. Схеми планувальної структури міста: великого, середнього, малого.
12. Схеми функціонально-планувальної організації міста.
13. Планувальні моделі міста.
14. Планувальна зона міста.
15. Планувальний район міста.
16. Житловий район міста.
17. Мікрорайон міста.
18. Житлова група. Типи.
19. Схеми розміщення виробничих територій в містах.
20. Структурна організація виробничої зони міста.
21. Типи виробничих районів міста.
22. Схеми систем зелених насаджень міста.
23. Системи зелених насаджень міста. Схеми.
24. Ландшафтні об'єкти міста: парк, районий парк, міський сад, сад мікрорайона, сквер, бульвар, сад на даху тощо.
25. Модель ступінчастої системи організації громадського обслуговування.
26. Планувальні схеми громадського центру міста.
27. Композиційні схеми громадського центру міста.
28. Приклади планування громадських центрів міста.
29. Принципи трасування магістральних вулиць та доріг та їхнє підпорядкування за категоріями.
30. Планувальні схеми магістральної вулично-дорожньої мережі міста.
31. Схеми транспортних вузлів та транспортних терміналів.
32. Архітектурно-просторова композиція і планувальна структура міста.
33. Архітектурно-просторова композиція забудови громадського центру міста.
34. Архітектурно-просторова композиція забудови житлових районів і мікрорайонів.
35. Зелені технології сучасного міста.

3. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання знань студентів з окремих змістових модулів.

У межах змістового модуля необхідно оцінювати всі види навчальних занять, вказаних в РП, та самостійну роботу здобувача вищої освіти. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінки знань студентів змістового модуля №1.

Максимальна оцінка змістового модуля №1 - 100 балів. Підсумкова оцінка визначається як середньозважена оцінка (з використанням коефіцієнтів вагомості) між оцінками:

- *контрольної роботи за темами лекційного курсу 1-8*. Письмова відповідь на питання з ілюстраціями до тексту. Максимальна кількість 100 балів. Контрольна робота складається з

п'яти рівноважних теоретичних питань, кожне з яких оцінюється в 100 балів і загальна виводиться як середньоарифметична;

- *презентація за темами індивідуальних завдань*. Максимальна кількість 100 балів;

- *відвідування занять і робота на лекціях*. Максимальна кількість 100 балів.

Присутність студента на лекції – 12,5 балів за лекцію, якщо студент не був – 0 балів.

Таблиця коефіцієнтів вагомості

№ п/п	Вид навчальної діяльності змістового модуля № 1	Оцінка в балах	Коефіцієнт вагомості
1.	Контрольна робота за темами лекційного курсу 1-8	max 100	0,3
2.	Презентація за індивідуальних завдань	max 100	0,5
3.	Відвідування занять і робота на лекціях	max 100	0,2

Порядок зарахування пропущених занять. Лекція вважається відпрацьованою, коли студент показує конспект по темі пропущеної лекції і відповідає на одне питання по цій темі.

Питання самостійного опрацювання розділів програми, які не викладалися на лекціях, внесені в список питань поточного контролю.

Критерії оцінок

на відповіді контрольної роботи за змістовим модулем 1.

Максимальна оцінка – **100 балів**. Завдання складається із 5-ти питань, кожне з яких оцінюється в 100 балів і загальна виводиться як середньоарифметична.

Сума балів	Значення оцінки
100 – 90	Відповідь характеризується повнотою та глибиною знань науково-теоретичних основ, чітким розумінням сучасних і перспективних проблем проектування рекреаційних утворень, супроводжується достатньою кількістю чітких, малюнків і схем рекреаційних об'єктів з мінімальними помилками.
89 – 82	Відповідь вище середнього стандарту, але формулювання окремих положень і малюнків рекреаційних утворень є недостатньо чіткими, в яких допущені деякі поширені помилки.
81 - 75	Відповідь в цілому хороша, супроводжується необхідною кількістю схем та креслень, але формулювання окремих положень є нечіткими з помітними помилками.
74 – 69	Відповідь пристойна, супроводжується графічним матеріалом, в формулюваннях і кресленнях допущені значні помилки.
68 – 60	Відповідь задовольняє мінімальним вимогам щодо формулювань теоретичних положень і графічного супроводження.
59 – 35	Відповідь не задовольняє мінімальним вимогам щодо формулювань теоретичних положень і графічного супроводження з можливістю повторного складання.
34 - 1	Відповідь не виявляє теоретичних знань і основних положень архітектурно-ландшафтного проектування з грубими графічними помилками та обов'язковим повторним курсом.

Критерії оцінок
Презентація за темами індивідуальних завдань..
 Максимальна оцінка 100 балів.

Сума балів	Значення оцінки
100 – 90	Альбом/презентація малюнків-ілюстрацій садово-паркових об'єктів, елементів паркового ландшафту, схем (далі «графічні зображення») за темами лекцій представлені в повному обсязі. Експозиція графічних зображень логічна та відповідає структурі лекційного курсу. Зображення чіткі, виконані на високому художньо-графічному та змістовому рівні. Графічні зображення супроводжуються експлікацією та короткими коментарями. Помилки мінімальні.
89 – 82	Графічні зображення вище середнього стандарту представлені не зовсім в повному обсязі. Експозиція графічних зображень трохи не відповідає структурі лекційного курсу. Зображення чіткі, виконані на дуже доброму художньо-графічному та змістовому рівні. Графічні зображення не всі супроводжуються експлікацією та короткими коментарями. Помилки поширені.
81 - 75	Графічні зображення представлені не в повному обсязі. Експозиція графічних зображень не у відповідності до структури лекційного курсу. Зображення на середньому графічному рівні. Експлікацій і коментарів недостатньо.
74 – 69	Кількість «графічних зображень» обмежена, послідовність відсутня. Зображення не чіткі, змістовний рівень низький. Експлікацій недостатньо, коментарі відсутні.
68 – 60	Графічні зображення задовольняють мінімальним вимогам щодо кількості, якості, змістовної послідовності.
59 – 35	Графічні зображення не задовольняють мінімальним вимогам щодо кількості, якості, змістовної послідовності.
34 - 1	Графічні зображення майже відсутні.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметична оцінка знань, отриманих студентом з окремих завдань змістового модуля.

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента; прозорість оцінювання; інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Передбачається систематичне відвідування студентами аудиторних занять, за винятком поважних причин.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Якщо здобувач вищої освіти був відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультацій викладача.

Порядок зарахування пропущених занять: якщо пропущено лекцію – у формі усного опитування за підготовленим рефератом на відповідну тему, якщо пропущено практичне заняття – у формі виконання індивідуального розрахункового завдання. При цьому

враховується причина пропущених занять: якщо заняття пропущене з поважної причини, то відпрацювання зараховується з коефіцієнтом 1,0; якщо заняття пропущене за відсутністю поважної причини – з коефіцієнтом 0,5.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами.

Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

–самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

–дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

–посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

–надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Білоконь Ю.М. Регіональне планування (теорія і практика) / За ред. І. О. Фомина. – К.:Логос, 2003.
2. Білоконь Ю.М. Територіальне планування в Україні: європейські засади та національний досвід. – Київ: Логос, 2009.
3. Білоконь Ю.М. Регіональне планування (Сутність і значення): навчальний посібник. - К.: Укрархбудінформ, 2001. – 107 с.
4. Тімохін В.О. Основи містобудування: навч. посібник для студ. архіт. спец. – К., 1996. – 215 с.
5. Мартишова Л.С. Основи містобудування: конспект лекцій. – Харків: ХНУМГ ім. О.М.Бекетова, 2021. -80с. [Мартишова Л.С. Основи містобудування 2021р..pdf](#)
6. Безлюбченко О.С. Планування і благоустрій міст: навч. посібник. – Х: ХНАМГ, 2011. - 191 с. - [Безлюбченко О.С. Планування і благоустрій міст 2011р..pdf](#)
7. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць: підручник для студ. вищих навчальних закладів. – Львів: Світ, 2005. – 455 с.
8. Безлюбченко О.С. Планування міст і транспорт: навчальний посібник / Харьк. Нац. Академія міського госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2006. – 137 с.
9. Ягольник М.В., Джигіль Ю.Є., Макміллан С. Інженерна інфраструктура міста. City engineering infrastructure: навч. посібник для студ. Вищ. Навч. Закл. – Харків: Оперативна поліграфія, 2015. – 60 с.
10. ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова території». - Київ, 2019.
11. ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст містобудівної документації на місцевому рівні». – Київ, 2022.
12. ДБН В. 2.3-5-2018 «Вулиці і дороги населених пунктів». – Київ, 2018.
13. ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій території». – Київ, 2012.

Допоміжна

1. Білоконь Ю.М. Управління розвитком території (Планувальні аспекти)/ За ред І.О. Фоміна.-К.: Укрархбудінформ, Київ, 2002.
2. Биваліна М.В. Інженерний благоустрій міських територій. Містобудівні методи оцінки якості міського середовища: навч. Посібник для студ / М.В.Биваліна; Київ. Нац. ун-т буд-ва і архіт.- Київ: КНУБА, 2014. – 214 с.

6. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Основи містобудівного проектування та регіональне планування. - <http://tourlib.net/books>.
2. Основи містобудівного проектування та регіональне планування. - <http://books.totalarch.com/>.
3. <http://dipromisto.gov.ua/>.
4. [Концепція генплану м. Дніпро.](https://gorod.dp.ua/archi/?pageid=874) - <https://gorod.dp.ua/archi/?pageid=874>.
5. [Генплан города. Новый Формат.](https://nf.dp.ua/tag/генплан-города/) - <https://nf.dp.ua/tag/генплан-города/>.

Розробники _____

(підпис)

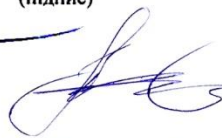
(Віктор ВОРОБІЙОВ)

(підпис)

(Ольга БОНДАРЕНКО)

Гарант освітньої програми _____

(підпис)

(Віктор ВОРОБІЙОВ)

Силабус затверджено на засіданні кафедри

архітектурного проектування та містобудування

(назва кафедри)

Протокол від «31» травня 2023 року № 12

Завідувач кафедри _____

(підпис),

(Григорій НЕВГОМОННИЙ)